

Друг Тито, најдражи наш гост, отпетовао из Милочера Врати нам се што прије, маршале Другу Титу

Становници Будванске регије б. ја-
вљали су у великом броју, као и приликом
пријема, поређани дуж Јадранске маги-
страле од Милочера до Тивта, с пјесмом,
импресијама и цвијећем зажељели су дра-
же госту — другу Титу и његовој прат-
њи срећан одлазак из њихове средине.
Пријавили су се што га поново виде и
да могу да га још једном поздраве, али
да и жалили што предсједник Тито ни-
је дуже остао — што је вријеме његовог
барајка у Милочеру тако брзо прошло.

Насмијана лица грађана и сјетна то-
ка у њиховим очима импресионира-

ли су друга Тита, па је неуморно отпо-
здрављао свима који су му тако срда-
чно махали рукама и заставицама. Зи-
ма као да је устукла пред оваквом им-
пресивном атмосфером испраћаја, јер је
сунце слало своје топле зраке од свога
изласка као да се ради о његовој јул-
ској штетњи.

Повици из масе, и то једног старог
рибара: „Барба, желим ти мирно море“
и једног старог човјека у свечаној црно-
горској ношњи: „Врати нам се што при-
је маршале“ употпунили су интимност
свечане атмосфере.

Предсједник Скупштине

СР Црне Горе Видоје Жар-
ковић уручио је другу Титу
поклон народа Црне
Горе — специјално опре-
мљену књигу с дјеловима
ултиматума завојевача (Ту-
рака, Млетака, Немаца и
Италијана) и одговорима
које су дали Црногорци, у

знак сјећања на његов бо-
равак у Милочеру.

Сачувани документи у
овој књизи својим садржа-
јем показују какву су бур-
ну и херојску историју и-
списали својом краљу не-
покорни народи Црне Горе
— „узрок од мисли злијех“
у својој вјечно слободар-
ској борби.

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА II О БРОЈ 13 О БУДВА 15. ЈАНУАР 1973.

ЦИЈЕНА 1 ДИН.

ЦРНОГОРСКО ПРИМОРЈЕ — ЈЕДНА ОД НАЈЉЕПШИХ ОБАЛА КОЈЕ САМ ВИДИО — ИЗЈАВИО ЈЕ ДРУГ ТИТО У УЛЦИЊУ —

ОД КОТОРА ДО УЛЦИЊА, на читавој
нашој обали имамо данас већ развије-
ни туризам — рекао је друг Тито у
својој здравици у Улцињу. — Ту долазе мно-
ги странци, многи наши пријатељи. Многи од
њих би хтели да виде што је заправо Југо-
славија, што су Југословени способни да учи-
не у области туризма и угоститељства. Ја
зnam да ви о томе водите рачуна када овде
дођу људи из других земаља где је животни
стандард много виши него у нас. Јер ми смо
врло брзо напредовали у хваташу корака са
земљама које већ годинама развијају тури-
зам у сасвим другим условима. Успјели смо
чак да их достигнемо, а ја мислим да ћemo
их можда престигнути у неким стварима за
неколико година. Хтио бих да кажем да смо,
стврајући нашу индустрију и привреду у
целини, мало касно стартовали с развојем
туризма. Туризам није само сунце, море и
ваздух за оне који ту долазе. Туризам значи
и могућност пласмана наших пољопривред-
них производа. Стога је за развој туризма
заинтересована читава Југославија, а не само
приморски крајеви, већ и Војводина, Слове-
нија и сви наши крајеви где је пољопривре-
да на прилично високом ступњу развитка.
Пољопривредне производе које смо некад са
ретресом једва некако могли да пласирајмо
у земље — тако да су ван скидали кајмак
— данас можемо овде у нашој земљи да про-
дајемо, да снабдијевамо наш туризам, да
снабдијевамо оне који долазе да се одморе
у Југославији.

Јасно је да осим домаћих туриста долазе
и многи наши пријатељи да се код нас одмо-
ре, да уживају на нашим сунчаним обалама,
у свим љепотама нашег мора, у љепотама
наших брда, у љепотама нашег приморја. Сма-
трам да је Црногорско приморје једна од нај-

љепших обала које сам видио, а ја сам ипак
видио много обала у свијету, па и оних које
су већ стекле свјетски реноме као најљепше.
Долазе ту, међутим, и они који би хтели да
нешто подмећу, да нам напакосте, али зато
смо ми ту да чувамо како наша заједница не
би од таквих имала штете, а с друге стране
да ипак будемо гостопримљиви колико је то
највише могуће.

Што се тиче нашег досадашњег развоја ми
још нијесмо достигли онај највиши ниво. Ми-
слим да ми ту још морамо много учинити. Ми-
још немамо доволно угоститељских кадрова

које морамо школовати. Треба да покажемо
странцима из читавог свијета да у Југослави-
ји нема разлике између наше и њихових зе-
маља када је у питању однос према госту,
који долази у нашу земљу с најбољим намје-
рама да се ту одмори, да ужива у љепотама
наше земље, као и да има комфор који жели.

Више пута сам рекао да није дosta имати
богату трпезу, него је важан и однос према
туристима, односно како се с њима поступа.
Према њима треба имати достојанствен а не
сервилан однос, а таквих случајева је било...“
— рекао је, поред одсталог друг Тито.

Са испраћаја друга Тита у Будви

ПРЕД ПЕРИОД ПУНЕ АКТИВНОСТИ

Активност друштвено политичких организација у Булеварској општини није у прошлој години била на задовољавајућем нивоу, па се не треба чудити што се пасивно посматрање догађаја, нарочито у првом полуодишту 1972. године, одразило на резултате. Често је ово остајало на програмима и закључцима, док је за њихову реализацију, обично, недостајало даха. Најчешће се проблемима прилазило кампањски. Период послије Писма свакако је знатно садржајнији. Пренули су се и они који су се само на папиру водили као чланови разних организација и њихових форума.

**ПРЕДСЈЕДНИК ССРН НИЈЕ
ЗАДОВОЉАН РЕЗУЛТАТИ-
МА**

Интересује нас како ће се ствари одвијати у овој години — да ли ће се рад наставити у започетом темпу и какви су планови за прва три мјесеца. Покушали смо да одговориме на ова питања добијено од оних који су најпознаванији да их дају.

— Нијесам задовољан прошлогодишњим радом Општинске конференције — изјавио је њен председник Љубо Љијешевић — нарочито активношћу мјесних конференција и подружница. Неповезаност и недовољан континуитет у послу негативно су се одразили на резултате. Насивизација је била карактеристична за многе организације, па и за Општинску конференцију. Последици Писма ситуација се измињенила — активност је већа. Увјерео сам да ћемо у том, на боље промијењеном „то-пу“ наставити рад у овој години. Током јануара одржћемо Општинску конференцију на којој ћемо анализирати досадашњи рад и извршити потребна искustva — да се уочени пронусти не би попозијали. Програм и ивегај реализација биће нам у првом плану. Највише послагаје Комисија за друштвено-економске односе и Комисија за даљи развој политичког система и непосредне социјалистичке демократије. Очекујем пуну подршку свих општинских чинилаца.

Када је у питању активност жена о њој се не би могло мно-
гима рећи. Истина, то није ка-
рактеристично само за нашу оп-
штину, али се стиче утицај да
се на ову организацију није гле-
дало са доволно одговорности,
да је све то прије била форма
нега вид стваралаштва. Славко
Недовић, председник Општин-
ске конференције за друштвену
активност жена, жељела је да
демантује такву оцјену, па је
изјавила:

изјавила:

— Наша прија акција биће да се при мјесним конференцијама Социјалистичког савеза, оснијују конференције за друштвено-активност жена. На тај начин

ПЕТ ПОДРУЧЈА ЗА ФОРМИРАЊЕ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Увиђајући значај и улогу мјесних заједница, Скупштина општине је својим програмом о непосредним задацима преузела обавезу да формира мјесне заједнице и на подручјима којаји раније нијесу била за то предвиђена. Најпре одлуке о измјени и допуни Статута општине предвиђао је седам подручја где се могу основати мјесне заједнице. Прво подручје је обухватало — Будуја (стари град), Попље, Сеоца, Свињишта и Пријевор; друго — Лапшиће, Дулетиће, Марковиће, Мажиће и Станчишиће; треће — Борете, Бечиће и Ивановиће; четврто — Брајиће, Горње Поборе и Доње Поборе; пето — Подкониљун, Подострог и Лазе; шесто — Свети Стефан, Милочар, Дивановиће, Вријесно, Подбабац, Кульаче, Данковиће, Челобрдо, Бенаше, Врбу, Тудоровиће, Близикуће, Подличак и Пражно; седмо — Пештровача, Буљарица Крушевицу и Режевиће.

На сједници Скупштине општине развила се веома жива дискусија. Било је захтјева да се формирају двије мјесне за-

План мјесне заједнице у Петровцу

Рад Мјесне заједнице у Пстровицу, једине до сада у нашој општини, заслужује доста похвала. Као основна асоцијација грађана без елемената власти, у оквиру које се рјешавају многобројни проблеми она је добила веома значајну улогу и јасну перспективу.

једнице — једна за Лапчиће, Дулетиће, Марковиће, Мажиће Станишиће, а друга за Сеօџа Свињишића и Пријезор. Управом Програмом о непосредним заједницама Скупштине општине Бујачића, који је усвојен 1962. године, предвиђено је да се ова два подручја оснују посебне

Већином гласова утврђено је да пет подручја на којима се могу формирати мјесне заједнице, а то: прво — Будва (стари град) Госпоштина I, Госпоштина II, Бабин До I, Бабин До II, Бијели До, Подкошљун, Лази, Подострог, Попље, Сеоца Свињићи, Пријевор и Јаз; друго — Брајићи, Горње Ноборе, Доње Ноборе, Крапина, Лапчићи, Дулетићи, Марковићи, Мажићи и Станишићи; треће — Борећи, Бечићи, Ивановићи, Кошљун, Рафаиловићи, Подбабац и Чучуке; четврто — Свети Стефан, Милошев, Дивановићи, Вријесно, Кујаче, Далковићи, Челобрдо, Тенавићи, Врба, Тудоровићи, Близикуће, Подличац и Пржно.

пето — Петровец, Буљарица
Крушевица и Режевићи.

днице у Петровцу

Свјесни предности које имају овај вид рада, али и то да се оно не укључи у њен рад. Чедавно је изабран нови савјет Мјесне заједнице и постављен секретар који посабавља као професионалац.

ВАГАНЬЕ ПРИГОВОРА

НОВО РУКОВОДСТВО ОСНОВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СМ ИМАЋЕ ПУНЕ РУКЕ ПОСЛА

Основна организација Савеза комуниста хотелског

предјела „Свети Степан“ разматрала је на изборном састанку и материјал Секретаријата Општинске конференције Савеза комуниста у коме су на неколико мјеста упућене Општинске конференције Савеза комуниста у коме су на неколико мјеста упућене критике на рад и неке одлуке ове радне организације. Том приликом је констатовано да поједине примједбе нијесу оправдане. Комунистима је презентиран

Комунистима је презентиран списак свих радника који су у току протекле три године добили од предузећа станове или кредите за стамбену изградњу из којег се види да је посебна пажња посвећена радницима из непосредне производње, односно да они нијесу запостављени. Чињеница је да су кредити одобравани на релативно кратке рокове — од десет до двадесет и пет година — и у првом трошку око високе јешица предузета у финансирању пута и да се та средства потребе за другу сврху. „То што смо гријешили не значи да то не треба да одговарамо“ — рекао је Момчило Вучић, „М-ђутим, мора се истаћи“ — наставио је он — „да се о појединачним питањима до прије изједињених времена друкчије мислило, а да се има сасвим други став, то значи да се мисли на зрелије демократички начин и да ствари сада посматрају критичкије. Ако се то има у виду, онда се надам да ћемо убудуће мати много мање пропуста“ — завршио је Вучић.

износима који, по правилу, нису прелазили суму од 100.000,00 динара. У дискусији је истакнуто да је ова радна организација прије непуне четири године имала само једног факултетски образованог радника, а сада их има шеснаест, па се може лако схватити зашто су станови и кредити за стамбену изградњу додјељивани радницима с високом стручном

спремом.
Овом предузећу замјерено је
што је лодијелидо стипендије

Порез на промет производа и услуга

На основу одредаба савезног Закона о опорезивању производа и услуга у промету, Скупштина општине до- нијела је одлуку о увођењу општинског пореза који се плаћа на промет робе на ма- ло и на накнаде за услуге, и то у проценту на пореску основицу, према вриједности производа или у фиксном износу по јединици мјере. О-

иљу да са овом, као и још неким другим одлукама, упознају бираче. Као ништа мањи пропусније оцијењено ни то да ову одлуку није разматрао надлежни савјет. Предсједник Савјета објаснио је одборницима да се није био окупио довољан број чланова. Какав је то пропуст ујерићемо се ако подсјетимо да Скупштина општине само у изузетним случајевима може разматрати неки акт по хитном поступку — прије него га је разматрао и усвојио одговарајући савјет.

ИЗБОРИ И ИМЕНОВАЊА

Скупштина општине Будва изабрала је за судије Општинског суда у Котору Петра Стругара, Божидара Никчевића и Бекиру Куленовић, а за општинског судију за прекршаје Драга Стаменовића.

У Комисији за стамбена
питања Скупштина општине
именовала је *Илију Зеца*
(предсједник), *Душана Кало-
штровића* и *Жарка Пламен-
ца*. *Лазар К. Борета* и *Ими-
ја Андровић* су представни-
ци Скупштине општине и У.

ци Скупштине општине у Управном одбору Фонда за решавање стамбених питања бораца Народно-ослободилачког рата.

У Управни одбор Фонда народне одбране именованы су Нико Јовановић (предсједник), Саво К. Станишић, Нико Ђурашевић, Саво Ку-

ДВИЈЕ КОМУНАЛНЕ РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ у нашој општини на два споредна колосјека рjeшавају, свака за себе, општинску комуналну проблематику! Ваљда се плаше да би заједнички, и на главном колосјеку, могле успјешно да остваре повјерену друштвену улогу. Уколико се не ради о сукобу око рukоводећих фотеља, не бисмо могли наћи други разлог за постојећу дезинтеграцију.

Два фудбалска клуба у малој општини као да су била једини повод за стварање трећег — у Светом Стефану. Тако ће се три наша фудбалска клуба борити за примат на зеленом терену. Да ли само зато што не треба дозволити да приход од улазница узимају два, када то могу да чине три клуба? А то што има укупно 600 гледалаца као да није толико ни важно. Основно је да имамо микро локалистичке амбиције за изградњу спортских терена. И — шта друго да речемо до: „Браво, спортски радници!“!

БУДВАНСКА РАСКРШЋА

ЛИЦА И НАЛИЧЈА

Два стамбена предузета газдују зградама у друштвеној својини, и то свако на свој начин, љубоморно чувајући једно од другога „тајне свога пословања“! Свако за себе ствара своје сервисе и убира „замрзнуте“ станарине. Да имамо велики број стамбених зграда, то нас не би чудило, али, с обзиром да су то мала „острвица“ у „мору“ приватних вила и викенд-зграда, мора да се и над тиме замислимо.

Два пројектантска бироа конкуришу један другоме и преотимају послове. Када би могли сами да их обаве, па да се и пређе преко тога, али када послове завршавају уз ангажовање спољних сарадника — такву праксу не можемо поздравити, поготово што постоје услови да се од два некомплетна створи је-

дан квалитетан пројектантски биро. Овако, не остаје нам друго до да кажемо: „Браво, пројектанти!“.

Један лист, орган ССРН општине са нешто преко 6000 становника, није, по свој прилици, могао да задовољи укусе свих читалаца, па се припремају још два информативна средства у угостиteljskim предузетицима, а неће ни трећа радна организација остати скрштених руку. Треба се, изгледа, борити за примат и на новинарском пољу. Другови угостительи, зашто у општем интересу не уложите средства у наш заједнички лист, који је и ваш, а ваши проблеми су истовремено и наши? Заузимите простор у листу, пишите и уређујте, али немојте стварати микро листове! Створимо заједничким снагама и средствима један квалитетан лист

који ће одговарати потребама и реномеу ове регије!

У једном мјесту крај мора (а можда и где друго) живио је отац са седам синова. Сваки од њих вукао је на своју страну, па отац одлучи да их савјетима уздружи, јер гrdње нијесу помогле, а батине није могао да употреби, пошто су синови били — силни. Убра седам прутова и затражи од синова да прутове повезају у спон преломе. Покушавали су синови један по један, али узалуд — ништа нијесу могли да ураде. Тада отац рече: „Ja ћu то учинити!“. Одвеза спон и преломи сваки прут један по један. Даље причање није било потребно, јер су синови скватили шта је отац хтио да каже.

Да ли наши дезинтегранти чекају да им неки „отац“ исприча ову причу коју су давно чули и, по свој прилици, заборавили? Да ли има смисла, ко зна по који пут, причати исту причу?

Димитрије ЈОВОВИЋ

ТРАЈАН АКЦИОНИ ПРОГРАМ

Од ПИСМА ДРУГА ТИТА и Извршног бироа Предсједништва Савеза комуниста Југославије протекло је прилично времена, тако да — поготово што улазимо у ноћ 1973. годину — осврт на оно што је код нас урађено на његовом спровођењу у живот неће бити преурађен. Ако бисмо покушали да ту оцјену саопштимо у једној реченици, она би, отприлике, гласила: „Ријечи и састанак било је толико да би сада и оне најкраснорјечивије међу нама требало подсјетити на то да постоји и практичан рад“. Треба, наиме, видjeti докле се стигло у спровођењу Писма: где је он само препричавано, а где, и у којој мјери, стваралачки примјењивано? Вrijeme је да се запитамо: колико је читава та активност била смишљена или проктана непотребном журбом и нервозом, фамилијарношћу, компромисима и политичком незамјерањем? Није ли, при томе, било тежња да се једном конструктивном напору дà печат лова на вјештице?

На сва ова и слична питања не можемо, нажалост, одговорити негативно — да тога код нас није било — као што нам је познато да у нашој средини још увијек има остатака подражаних, разбаштињених класа и њихових идејних стрекача.

Уласком у нову годину, пошто се осврнемо на резултате, искуства и, првенствено, на задатке, па и оне које нам је стара година оставила у наслеђе, ми се морамо помирити са чињеницом да се једним замахом, колико год то жељели, не може много постићи, то јест да је пред нама још увијек дуг и — као и све што је револуционарно — тежак пут. А да бисмо њиме лакше корачали, размислимо, на почетку, да како се и колико пута састанјемо, о чему све расправљамо, колико стварно учествујемо у раду организација, а колико смо у њима, из субјективних или објективних разлога, тек само „присутни грађани“? И даље: како су нам састанци припремљени, да ли су обавезни за све и да ли нас њихови закључци подједнако обавезују? Смијемо ли се и убудуће задовољавати прећутним одобравањем и уобичајеним аплаудирањем да бисмо, након тога, настављали да (не) радимо по старом? Колико пута су позивани на одговорност они који су важан састанак у друштвено-политичкој или радној организацији жртвовали партији бетла, ремија или покера? Јесмо ли то чинили, и када бисмо се одважили на такав корак, како треба или смо се, у тобожњем интересу очувања некаквог мира, мирили с праксом према којој је требало имати потпуно супротан, непомирљив став? Да ли су сви рukоводећи другови имали увијек у виду оно што никад нијесу смјели да сметну с ума — шта значи лични примјер, колико он може да помогне или да буде разоран, зависно од тога какав је и на који се начин пружа? Зар нијесмо примијетили да се понекад животни стандард — не улазећи, чак, у то како је и на који начин постигнут — поистовијеју с мјестом у друштву, а оно с вриједношћу оног који се на њему налази?

Запитајмо се исто тако: какви су код нас контакти одборника и посланика с бирачима? Колико је зборова закајано и колико пута су они одлагани и чијом кривицом? Да ли само кривицом бирача којих, често, није било доволно да, какав-такав, кворум, или кривицом оних најодговорнијих другова, који су се према тим зборовима односили како не треба? Да ли је разлог слабе посјећености у томе што је на тим зборовима требало добити само формалну сагласност, па су се бирачи опирали аминовању нечег што је већ одлучено, а пред њих стиже у дванаести час? Да ли се бирачи не одазивају на зборове због тога што се понекад, понешто, радио и мимо и против њихове јасно изражене воље?

Права ријеч с правог места дошла је с Писмом друга Тита и Извршног бироа Предсједништва Савеза комуниста Југославије. С обзиром на то да је оно наишло на једнодушан одјек код свих наших радних људи, од нас се, и у години на чијем смо прагу, уместо бесконачних дискусија и рутинерских аплаузу, траже конкретне мјере. Да тачно видимо: који све то прописи или општа акта у радним организацијама не одговарају данашњем тренутку? Уместо да оптужујемо појединце и за оно што је до јуче било у складу са законима, да утврдимо: ко је све изигравао њихове одредбе и трајко „шупљине“ у њима, односно — што је исто — ко је све био попустљив и толерантан према таквима? Ко је давао мито, а ко је све био подмићиван? Ко се богатио на рачун тутег рада, а ко на рачун положаја на коме се налазио? Да се испита „поријекло“ јахти, чамаца, аутомобила, раскошних вила и викендница за живе, и, такође, луксузних гробница и надгробних споменика за мртве. Неопходно је установити чији су све прсти уплетени у нечије богатство — од краје, преткије, до корупције.

С обзиром на то да Писмо остаје и даље као најважнији акциони задатак, у будуће не треба да говоримо уопште — о „појавама“, „некима“, „поједицима“, о онима што су далеко ван нашег домаћа, већ да се свако позове на одговорност ако не у прави час са извјесним закашњењем. И да почнемо од почетка: да никог не бисмо заборавили — ни оне који су на земљотресу профитирали! Жељели бисмо, наиме, да знамо чијим парама и по чијем налогу су пробијани путеви и асфалтиране улице до кућа појединых другова, које су стварао „дивље касе“ и коме су оне служиле, а ко — да би се закинула средства аједници — пенизонере проглашавају студентима, а академски образоване грађане помоћним радницима. Да погледамо молбе оних који годинама чекају на стан и оне који су их често мијењали. Ко је, по чијем налогу и за чије бабе здравље одобравао изградњу мимо урбанистичких планова, дијелио кредите за стамбену изградњу — „и по бабу, и по стричевима“, продао друштвена средства као да су му „од оца остале“. Најзад, ако што друго не можемо треба да сваком прекршитељу знамо име и презиме. Макар да бисмо могли убудуће да се равнамо према таквима — онако како су заслужили.

Жаоке

ИСПОВИЈЕСТ ЈЕДНОГ ПРИВАТНИКА

У ВЕЗИ ПИСМА, САВЈЕСТ МИ ЈЕ ЧИСТА: СВЕ ШТО САМ ЗАРАДИО, КРВАВО САМ ОДРАДИО. А ТО ШТО ЈЕ ПОРЕЗ МАЛИ, И ДРУГИ СУ — КРАЛИ.

МЛАЂЕЊЕ ПРАЗНЕ СЛАМЕ

НАШИ СУ РЕФЕРАТИ, ЧЕСТО ДОСТА ГРЛАТИ. СРОЧЕНИ СУ ЛИЈЕПО И СПРЕТНО АЛИ НЕКОНКРЕТНО.

ПРИЧАМ ТИ ПРИЧУ

КАД ДРУГ Н. Н. УЗМЕ РИЈЕЧ, ПА ОПАЛИ, ОНАКО МАЛИ, И СВУ КРИВИЦУ НА ДРУГОГ СВАЈИ, А СЕВЕ, СЛУЧАЈНО, ЗАВОРАВИ...

МОЋ НОВЦА

У ПОСЛЕДЊЕ ВРИЈЕМЕ ДИНАР И СТРАНЕ ВАЛUTE, ОДНОСЕ НАМ МУТЕ.

ПСТ!

ДУГО ЂУТАХУ, ДУГО КРИПЕ, ЗАТО ШТО СУ ПОДИЈЕЛИЛИ ПЛАТУ ВИШЕ.

П. М.

ДВИЈЕ ВАРИЈАНТЕ „ЈАЗА“

ДВИЈЕ ВАРИЈАНТЕ „ЈАЗА“ је алтернативна пројекта за рјешење будућег туристичког насеља „Јаз“ која су ових дана приспјела у Здружену предузеће „Монтенегротурист“ предмет су пажње најеминентнијих југословенских стручњака који засијадају у Будви.

РАДОВИ НА ПОЧЕТКУ ИДУЋЕ ГОДИНЕ

Нови идејни пројекат за туристичко насеље „Јаз“ даје двије варијанте рјешења: „У долини“ и „У брду“. Њима су предвиђене сасвим другачије концепције насеља него у првобитном, два насто милиона долара скупљем пројекту. Према рјешењу „У долини“ насеље било је постављено у равници. Варијантом „У брду“ предвиђена је изградња њиског зграда дијелом у долини, а дијелом на падинама брда. За објекти насеља направљени су детаљни промјери и предрачуни.

Дуга плажа са најкалијим пјеском, Јаз је једна од најидејнијих локација за туристички развој. Његов положај је јединствен на читавом подручју Јадрана. Имајући у виду то предности, „Монтенегротурист“ из Будве и „Интер-експорт“ из Београда повјерили су чуvenој америчкој фирмама из Кембрија да направи елаборат за туристичко насеље са 5000 лежаја који би био остварљив и са архитектонског и са економског становишта. Американци су израдији пројекта консултовали познату фирму »Rombison hotels« из Франкфурта, која проучавала економске услове, »Hanscomb Partnership« из Лондона за предрачун и врсту материјала и Републички завод за урбанизам и пројектовање, „Монтенегротурист“ и „Интер-експорт“, као главни финансијери изградње образовали су комисију од најеминентнијих југословенских стручњака, која ових дана засијада и треба да се определи за једну од предложенih варијанти. Истовремено, у Будви бораве и представници Међународне банке из Њујорка с којом треба да се усагласе ставови, како у вези пројекта, тако и у по-

следу кредитирања изградње. Коначно рјешење очекује се до краја марта. Половином ове године, како нам је саопштено у Здруженом предузећу „Монтенегротурист“, требало би да буду закључени уговори са Међународном банком и домаћим банкама, које треба да учествују у кредитирању изградње.

Први крампи на изградњи овог гигантског туристичког насеља биће ударен почетком 1974. За реализацију новог пројекта треба обезбиједити око 700.000.000 динара, односно 40 милиона долара, или, како је већ речено, око 12 милиона долара мање него што је било предвиђено ранијим пројектом. Као што је познато, у финансирању ће учествовати Међународна банка са 40 одсто, а остало треба да обезбиједе домаћи финансијери.

ЗАШТО НИJE ПРИХВАЋЕН СТАРИ ПРОЈЕКАТ

Стари пројекат, који је радио Републички завод за урбанизам и пројектовање одбачен је у потпуности, иако је за преводу израду утрошено 3.000.000 динара. О томе зашто тај пројекат није био прихваћен од Међународне банке, разговарали смо с Веселином Јовановићем, директором плана и анализа у Здруженом предузећу „Монтенегротурист“.

— Према првобитном пројекту, изградња „Јаза“ стајала ће у 52 милиона долара, што је било неприхватљиво за Међународну банку. Осим тога, структура смјештајних капацитета и осталих садржаја првобитног пројекта није била одређена на основу претходних истраживања и других студија. Због високих трошка око изградње и одржавања изражена је сумња и у оправданост концепције поста вљања марије у насељу, како је било предвиђено старим пројектом.

Такође је била неприхватљива и локација аутокампа у насељу због структуре гостију. Гле дано у цјелини, првобитни пројекат туристичког насеља „Јаз“, по оцјени стручњака из Међународне банке, за ову институцију био је неприхватљив. Иначе, досадашњи разговори, у пе-

зи датих варијанти показују да се предност даје варијанти „У долини“. Са становишта функционалности и ефикасности у периоду експлоатације ово је ће бити у ствари, био „град“ медијанског типа, чији је програм изградње постављен на бази изузетно туристичког тржишта. Структура капацитета и остале садржаји подређени су потребама и захтевима савременог туризма. „Град“ би се састојао од хотела „A“ категорије са 500 лежаја, хотела високе „B“ категорије са 600 кревета, три хотела „E“ категорије са укупно 1800 постеља, 200 апартмана са чајним кухињама капацитета 600 лежаја, 100 тројкренџера вила са чајним кухињама (300 постеља) и 250 четворокреветних вила са чајним кухињама (1000 постеља).

ОБЈЕКТИ ЗА РАЗОНОДУ

Капацитет читавог насеља износио би 5000 лежаја, са свим уређајима који се траже за угодан боравак 5000 „савремених номада“. Предложени програм направљен је тако да трошкови за грађење и одржавање буду што је могуће мањи.

Од објекта за разоноду постоје ноћни локали, диско-клубови, неколико коктейл-барова, вински подруми, пивнице, један амфитеатар и велики ноћни бар. На плажи су предвиђена три базена за пливање са сауном и прсторијама за вježbanje.

Постоје терени за тенис и игралишта за кошарку и одбојку. У залеју су предвиђене стаје са коњима за јахање, мањеж и игралиште за дјецу. Укупна површина под кровом у будућем туристичком граду износиће 110.000 квадратних метара.

Ријека Кучан биће претворена у канал који ће бити главна кичма насеља и рекреациони додатак главној плажи. Докови за пристајање јахти, излетничких чамаца и барки биће изграђени дуж обале, даље од плаже за купање. На изабрана мјеста поред обале канала биће усидрене живописне стаје трабакуле.

Мало напуштено село Горацца, са старијим каменим кућама, које се уздиже као остров у средини долине, је два километра од обале. Ово веома живописно насеље, служиће након адаптирања, за пикнике и разоноду.

В. С.

НАЈМАЊИ ЛИЧНИ ДОХОДАК У ОПШТИНИ — 1000 ДИНАРА

Скупштина општине Будва утврдила је да минимални лични доходак на њеном подручју може бити 1.000,00 динара. Овај (до сада 800,00) имајући у виду могућности привреде, а посебно пораст трошка живота, не би било никакво изненађење да је минимални лични доходак одређен и у већем износу.

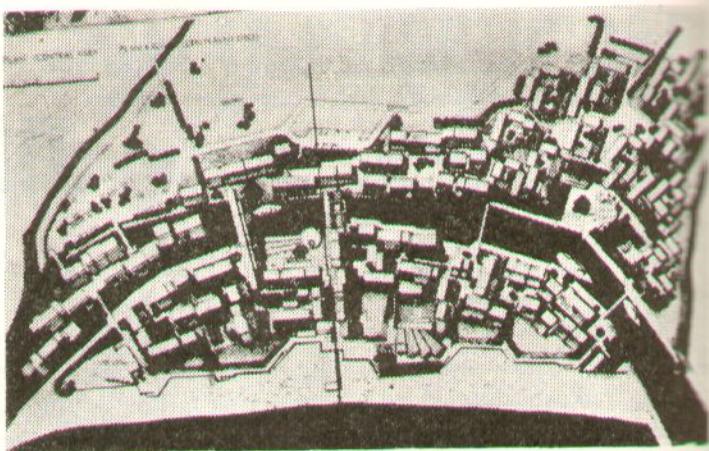
ПОСЉЕДЊА ВИЈЕСТ О ПРОЈЕКТУ „ЈАЗ“

Послије исцрпног разматрања програма алтернативних рјешења насеља Јаз, Комисија за ревизију је завршила рад. Дато је више примједби и сугестија на обје шеме пројекта, па ће све то пројектантска организација имати у виду приликом изrade главног пројекта. Цијенићи дате примједбе и сугестије, обје варијанте имају подједнаке шансе, па ће пројектант имати задатак да нађе компромис између једне и друге алтернативе.

Према ријечима Веселина Јовановића, концентрација смештајних капацитета биће, углавном, у падинама брда Випчице, с тим што ће један дио вила, као и рекреативно-забавни објекти, бити смјештени у долини. Из насеља ће бити потпуно искључен аутомобилски саобраћај, а технички сервис биће локализован источно од плаже. Ноћни живот насеља ће у будућем насељу Горацца.

Дакле, како нам је саопштено у „Монтенегротуристу“, из допуне и дораде идеја обје варијанте пројектант ће дати коначно рјешење, при чему ће бити пресудан економски моменат. Наравно, водиће се строго рачуна да архитектура насеља не буде жртвована.

Представници Међународне банке остају у Будви још неколико дана, док се не ријеше питања извора и услуга југословенског дијела учешћа, питање откупна земљишта потребног за реализацију пројекта, договор око оснивања предузећа у изградњи и друго.

Варијанта „У долини“

ДЕВЕТОМЈЕСЕЧНИ БИЛАНС БУДВАНСКЕ ПРИВРЕДЕ

СВИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОЗИТИВНИ

Одјељење за привреду и буџет израдило је анализа пословања радних организација из привреде по периодима обрачунима за девет мјесеци 1972. године. Овај деветомјесечни период карактерише се порастом укупног прихода, оствареног дохотка, личних доходака, као и повећањем издавања у фондове. То се, нарочито, може запазити ако се упореди деветомјесечни период 1971. године са прошлогодишњим.

Запажа се ниска акумулативност радних организација, и то као посљедица њихове оптерећености доспјелим абитуријентима, што успорава бржи развој привреде.

Укупан приход на подручју општине за девет мјесеци остварен је у износу од 183.470.000,00 динара. У истом периоду 1971. године он је износио 157.028.000,00 динара, или за 16% већи у прошлој години. Повећање укупног прихода код трговине износи 24%, код комуналних дјелатности 17%, код угостиштва 15%. Узрок оваквом порасту је повећање обима услуга, као и пораст цијена, Повећање укупног прихода код трговине износи 24%, код комуналних дјелатности 17%, код угостиштва 15%. Узрок оваквом порасту је повећање обима услуга, као и пораст цијена,

брuto лични доходци привреде износе 33.110.000,00 динара — већи су за 16% него у 1971. години. Остатак дохотка у 1972. години износи 19.867.000,00 динара — 4% више него 1971. године. Ово је нарочито изражено у трговини док је код угостиштва на истом нивоу. Број запошљених у привреди износи 1861. и показује незнатан пораст од свега 4%. Највећи број запошљених је у угостиштву.

Број запошљених у привреди износи 1861. и показује незнатан пораст од свега 4%. Највећи број запошљених је у угостиштву.

Смањен број ноћења домаћих и страних туриста.

Укупан пораст нето личних доходака износи 15% у односу на 1971. годину. Нето лични доходак је различит код поједињих угостиштвских радних организација, па је био код „Авале“ 1.233,00 динара, „Палас“ 1.582,00 „Светог Стевана“ 1.446,00, одмаралишта „Копаоник“ 1.565,00 ЗЕПС-а 1.736,00 и најнижи код одмаралишта „Београд“ 851,00 динара. Просјечни нето лични доходак је за 10% већи од оног у 1971. години и износи 1.420,00 динара.

Карактеристика привреде је да издавања за девет мјесеци прошле године заједничкији је и однос у расподјели радних организација према осталим учесницима, јер док је 1971. године тај однос био 64:36 прошле године он је био 62:38.

Доходак је у порасту за 15%, — са 69.397.000-00 динара у 1971. на 80.068.000,00 у 1972. години. Угостиштво у овом периоду, у односу на оној из 1971. године, већи је за 17%.

У посматраном периоду негативнији је и однос у расподјели радних организација према осталим учесницима, јер док је 1971. године тај однос био 64:36 прошле године он је био 62:38.

Доходак је у порасту за 15%, — са 69.397.000-00 динара у 1971. на 80.068.000,00 у 1972. години. Угостиштво у овом периоду, у односу на оној из 1971. године, већи је за 17%.

Исто тако, у порасту је и издавање дохотка по запошљеним у привреди, За девет мјесеци 1971. године јесте да су краткорочни кредити за обртна средства мање у порасту од дугорочних, што представља позитивно кретање.

Код туристичког промета запажа се да је број ноћења домаћих гостију смањен за 15%, а број ноћења страних гостију за 14%. Међутим, код промета домаћих посетилаца запажа се повећање од 8%, а страних гостију је да су исти толико процената мање. Просјечан број дана боравка гостију је слиједећи: домаћи гости у 1971. години боравили су 8,89, а 1972. 9,18 дана. Страни гости су у 1971. години боравили просјечно 11,66, а 1972. године 9,24 дана.

ДА ЛИ ТРИ ФУДБАЛСКА КЛУБА?

БЕЗ МЈЕРЕ

ПРОТЕКЛА, 1972, као, доле скле, и 1971, биле су „године фудбала“ у Будванској општини. То је и разумљиво ако се има у виду да је фудбал и раније интересовао луде у овом крају. Први пут два представника наше општине нашли су ње у лигашком такмичењу. У лиги фудбалског подручја Котор освојили су прво место („Петровац“), односно друго („Могрен“).

Навијачи су са доста зење очекивали старт ова два клуба у новом такмичењу, али су убрзо схватили да за њихове екипе ни фаворити не представљају бауке. Навијачка страст је расла, а фудбалу су се окретали и они који су раније само чули за „гру на два гола.“ И, заиста, „Петровац“ и „Могрен“ успјешно су окончали јесенњи дио првенства, „Петровац“ је сакупио 14. бодова и заузео шесто, а „Могрен“, са два бода мање, девето место.

Наша намјера није да коментаришемо игре и утакмице — то смо чинили у току првенства — него да кажемо нешто друго. Подсећамо да је „Петровац“ једва добио сагласност Фудбалског савеза Црне Горе за играње на терену у Петровцу. „Могрен“ није могао да добије ту сагласност, јер игралишта у Бечичима и није игралиште, па је читав први дио првенства играо као домаћин на терену у Тивту! Што је то за њих значило, најбоље би могли казати играчи и руковођство екипе.

Терен у Петровцу требало је поравнати, направити простор за судије, свлачионице и остало, а за све то била су потребна средства. Девест или тридесет хиљада стarih динара у клупској каси не значе много, поготово када су расходи велики. Путује се у Плав, Иванград, Никшић. Трошкови организовања утакмица у Петров-

цу, плаћање судија и остало... све иде на терет клуба.

У Будви је стање још го ре. Игралишта нема, трошкови су двоструко већи, а средстава у Фонду за физичку културу Скупштине општине су врло мала. И поред та ко незасидне ситуације, прије неки дан је стигла вијест из Светог Стефана да је све спремно за оснивање спортског друштва, односно Фудбалског клуба! Дакле, још један чини ми се, велики проблем за спортске раднике наше општине. Јер, оснивати трећи фудбалски клуб, када ни један не може пристојно да егзистира свакако је бесmisленo и за осуду.

Где су поклонци физичке културе? За што се не окрену другим спортивима — ватерполу, пливању итд. — који изискују мања материјална средства, а можда више одговарају осом поднебљу? На рукомет и кошарку — спортиве за које је врло мало потребно — нико и не помишила. На крају, да ли је и коликом је броју младих доступан фудбал? Зар већ не можемо схватити да савремено друштво тражи масовну физичку културу, а не форсирање спортске гране створене за двадесет младића.

Г.

УКИНУТ ФОНД ЗА КУЛТУРНО-УМЈЕТНИЧКУ ДЈЕЛАТНОСТ

Оснивањем Заједнице културе општине Будва, у јуну мјесецу ове године створени су услови за укидање Фонда за културно-умјетничку дјелатност. Средства која су се налазила на рачуну Фонда пренијета су Заједници културе општине Будва. Одлуку о укидању Фонда донијела је Скупштина општине.

ЗБОГ НЕПРОПИСНЕ ВОЖЊЕ — У СМРТ

У тешкој саобраћајној несрећи која се догодила ових дана на Завали код Будве, погинуо је 32-годишњи Живота Алексић, возач „Фијата 1300“ београдске регистрације БГ 132-451, радник предузећа „Конструктор“ из Београда, а тешко су повређени Живко Тапацковић, Душан Ивановић и Светолик Ивковић радници истог предузећа.

До несреће је дошло због тога што Алексић, возећи већом брзином од дозвољене, није могао да савлада кривину, па је излетио на лијеву страну коловоза, ударив у теретна кола „Фап“ вуковарске регистрације ВК 135-47 за чијим се управљачем налазио Љубо Жуљ (37) возач у Комбинату гуме и обуће „Борово“.

В. Р.

МИЛНОН ДИНАРА ЗА ЧЕТИРИ СТАНА

У материјалу за сједницу Скупштине општине налазио се и предлог одлуке о задужењу код Југословенске инвестиционе банке — Филијала Котор — на износ од 1.000.000,00 динара. Ова средства требало би да се утроше за изградњу или куповину четири стана за раднике органе управе.

Није било спорно да ли да се задужење одобри, већ да ли станове купити од Завода за запошљавање радника у Крушевцу, који их је градио за одмаралиште. Пошто је Заводу стављено до знања да се отварање одмаралишта не може дозволити испод Јадранског пута, он је био принуђен да станове понуди на продају и то по повољној цijени. Испоставило се, међутим, да су двије зграде подигнуте на бази аранжмана крушевачког Завода и приватног власника и да земљиште није уступљено Заводу, већ приватнику. Неки одборници инсистирали су да се те двије зграде купе, с тим да се у њих уселе лица којима Скупштина општине треба да реши стамбено питање. Закључено је да новоформирана комисија за стамбена питања размотрити целисност куповине ових зграда, али је, у међувремену, Савјет радне заједнице органа управе одлучио да код Дирекције за урбанизам купи станове који су квалитетнији грађени, али су скupљи.

Скупштина општине Будва донијела је одлуку о задужењу код Југословенске инвестиционе банке Београд — Филијала Котор — и Инвестиционе банке Титоград — Филијала Будва — на износ од укупно 1.500.000,00 — динара, која ће се средства употребити за обезбеђење станове радницима Одјељења унутрашњих послова.

Потписана два самоуправна споразума

Скупштина општине Будва усвојила је два самоуправна споразума, и то: о критеријумима и мјерилима за одређивање личних доходака и других примања републичких посланика и републичких и општинских функционера и о критеријумима и мјерилима за усклађивање личних доходака и других примања корисника буџетских средстава.

Мјесечни лични доходак за републичке посланике и функционере не може у текућој години бити мањи, односно већи од износа који се добија када се просјечни лични доходак по запошљеном у Републици, а за општинске функционере просјечни лични доходак по запошљеном у општини увећан са кофицијентом: за републичке посланике 2 до 3,2; за републичке функционере које имају и постављају потписнице самоуправног споразума и председник Скупштине 2,5 до 3,5; за функционере које бирају потписнице самоуправног споразума 1,5 до 3,7; и за највише изборне функције у Републици 2,6 до 4,33. Ови износи ће се увећати за радни стаж преко пет година са 0,50% за сваку даљу годину. Но, укупан износ личног доходка се повећава за радни стаж не може бити већи од највећег износа личног доходка утврђеног Друштвеним договором о расподјели доходка и личних доходака у организацијама непривредних дјелатности. Изборни функционери који нису на сталном раду, могу примати мјесечно накнаду личног доходка за вршење функције до 25% од висине мјесечног личног доходка који је утврђен за функцију коју обавља. Но ова накнада, зазедно с личним доходком који прима на редовном радном мјесту, не може бити већа од највећег личног доходка утврђеног Друштвеним договором о расподјели доходка и

IN MEMORIAM

Илија Радуловић

Човјеком се не постаје лако. Он не може да се дижеји на године и етапе. Треба бити читавог живота човјек, ако хоће да такав буде и да као такав умре, мора се помирити с тим да у животу много пати и страда. Човјек се по црногорском схватању рађа у људској кући, где се чојство његује као највеће етичко добро. „Његово је отињиште вазда људе рађало“ — каже народ за добра човјека. Такав човјек од краја човјечијег био је Илија Радуловић. Такво је и његово отињиште у Марковићима.

као и вољети живота и жијети у слободи, то је тако природно као и живот. Смрт није важна, је живјети као човјек стајајствено, без понижњња, у справног. Бити пријатељ, брат, јунак. У тежој ситуацији бити јако за себе и за другог, штитник човјека од зла и мора и невоље. Никада сјећати своју сопствену друштвене.

Такав човјек био је Илија Радуловић. Народни јек, сличан онима који су својим дјелима овјековљени Његош, Марко, Милан, Стјепан, Митров Љубиша, анонимни народни ствараја као борац, човјек родољуб.

У првом свјетском рату било је лако борити се против мрке Аустрије. У стапку и народнослободничкој борби од 1941. до 1945. године тије било лако узести Маину, своју рођену кућу претворити у партизанску базу. Илија је у оба рата страјао као борац, човјек родољуб.

Седамдесет година донијели су људи из свих крајева Југославије као највеће чашће у Марковиће да примије помоћ од народног људства Илије Радуловића. Његове чудотворне руке помогле су стотинама и стотинама унесрећених, враћајући им у нормалан живот. Тај ведри и дубоко хумани народни човјек дијелио је доброчинства штедро. Видјећи многима ране, Тешкујујући сином Машом није гао да извида.

У тако формираном човјеку било је високо развијено осјећање љубави према кући, роду, племену и домовини. Вољети земљу и своје, то је толико природно да извида.

Учроје је нечујно у 88 години живота, остављајући сопственим незaborавним спомесима изграђен од хуманих дјелима. Тај ведри и дубоко хумани народни човјек дијелио је доброчинства штедро. Видјећи многима ране, Тешкујујући сином Машом није гао да извида.

Сви потписници споразума за вршење посланичке функције највише до 400,00 динара.

Правилност спровођења вршења споразума у посланичкој комисији је потписника.

Присјечни износ личног

хукајући износу по запошљеном у Републици, односно општини за једину годину утврђује се на нову података Републичког статистичког вода за статистику.

Сви потписници споразума дужни су да у року од мјесец дана од дана ступања на снагу споразума усклађеју све општине акта о одређивању личног доходка, односно накнаде личног доходка и других примања функционера и посланика одредбама Самоуправног споразума и доставити их на усједничкој комисији.

Повећан износ социјалне помоћи

У циљу побољшања положаја социјално угрожених лица, Скупштина општине је повећала досадашњи износ помоћи. Тако ће социјално незбринута лица која немају никаквих прихода примати мјесечно 450,00 динара и на сваког незапошљеног члана домаћинства још 50,00 динара. Она домаћинства која имају приход од пољопривреде до 100,00 динара годишње или других прихода 50,00 мјесечно примаће помоћ у износу од 400,00 динара и за сваког незапошљеног члана породице још 40,00 динара. Домаћинства која од пољопривреде имају прихода до 150,00 динара или до 100,00 динара других прихода примаће помоћ и за сваког незапошљеног члана 30,00 динара. И, коначно, она домаћинства која имају прихода од пољопривреде до 200,00 динара годишње или других прихода до

150,00 динара мјесечно добијају 350,00 динара мјесечно и на сваког незапошљеног члана још 20,00 динара. Сва ова примања ће се остварити почев од 1. јануара 1973. године.

За изградњу дома у Кумровцу

Скупштина општине Будва донијела је одлуку да изградију Дома одмора бораца и омладине у Кумровцу приложи 100.000,00 динара. Независно од овога, борачки и омладинска организација врше прикупљање прилога за исту сврху.

О ДЈЕЦИ * ЗА ДЈЕЦУ * ДЈЕЦА О СЕБИ

МЕША СЕЛИМОВИЋ

Прича о Александру Македонском

ПОКУШАО САМ ДА ЧИТАМ Абул-Фараца, натјерао сам се без много воље, без унутарње потребе, хтио сам да чујем и туђе мисли а не само своје. Отворио сам књигу насумце и наишао на причу о Александру Македонском. Цар је, прича се ту, добио на поклон дивне посуде од стакла. Поклон му се веома свидио, а ипак је све полупао. — За што? Зар није лијепо? —

— Питали су га. — Баш зато — одговорио је он. — Толико су лијепе да би ми било тешко да их изгубим. А временом би се једна по једна разбијала, и ја бих жалио више него сад.

Прича је наивна, а опет ме запрестила. Смисао је горак: човјек треба да се одрече свега што би могао да заволи, јер су губитак и разочарење неизbjежни. Морамо се одрећи љубави, да је не изгубимо. Морамо уништити своју љубав да је не униште други. Морамо се одрећи сваког везивања због могућег жаљења.

Мисао је сурово безнадна. Не можемо уништити све што волимо: увијек ће остати могућност да нам то униште други...

(Из романа „Дервиши и смрт“)

АФОРИЗМИ

Правда је као здравље

Добитник Његошеве награде за роман „Дервиши и смрт“. Меша Селимовић је, посредством Културног центра, прописе године водио двочасовни разговор са ученицима Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“: одговарао на њихова питања, причао о себи и свом стваралаштву, објашњавао чиме се све руководио у животу и каква је порука његовог дела. Као и његови јунаци, прије свега као Ахмед Нурудин, централна личност награђеног романа, књижевник се служио афоризмима. Ево прегріт мисли забиљежених након тог разговора.

- * ДОВРИ ЉУДИ СУ СРЕЋА НА ОВОМ СВЈЕТУ...
- * ЧОВЈЕК ЈЕ МЛАД СВЕ ДОК СЕ НЕ ВОЈИ ДА ЗАПОЧИЊЕ...
- * КАД МИСЛЕ ДА СУ ВИШИ ОД НАС, ЉУДИ МОГУ ДА БУДУ И ПЛЕМЕНИТИ...
- * ПРАВДА ЈЕ КАО ЗДРАВЉЕ, МИСЛИШ О ЈОЮ КАД ЈЕ НЕМА...
- * ЉУДИ ПРЕЗИРУ ОНЕ КОЈИ УСПИЈУ, А МРЗЕ ОНЕ КОЈИ СЕ УСПИЈУ ИЗНАД ЈИХ...
- * ПРАВА ЈУДСКА МИСАО ОБИЧНО СЕ НИКОМЕ НЕ ГОВОРИ...
- * ХИЉАДУ ПУТА СЕ ПОКАЈЕШ ЗА ОНО ШТО КАЖЕШ, РИЈЕТКО ЗА ОНО ШТО ПРЕГУТИШ...
- * НАДА ЈЕ СВОДИЉА СМРТИ, ОПАСНИЈИ УБИЦА НЕГО МРЖЊА. ПРИТВОРНА ЈЕ, УМИЈЕ ДА ПРИДОВИЈЕ, СМИРУЈЕ, УСПАВЉУЈЕ, ШАПЊЕ ОНО ШТО ЧОВЈЕК ЖЕЛИ, ВОДИ ПОД НОЖ...
- * ИСТИНЕ СУ ПОНекАД ВРДНО ЧУДНЕ, А МИ УВЈЕРАВАМО СЕВЕДА НЕ ПОСТОЈЕ, ЈЕР ИХ СЕ СТИДИМО КАО ГУВАВЕ ДЈЕЦЕ, ИАКО ОНЕ ЗВОГ ТОГА НИЈЕСУ МАЊЕ ЖИВЕ И МАЊЕ ИСТИНИТЕ...
- * ЖИВСТ ЈЕ ШПРИ ОД СВАКОГ ПРОПИСА...
- * МОРАЛ ЈЕ ЗАМИСАО, А ЖИВОТ ЈЕ ОНО ШТО ВИВА...
- * КАД ВИДИШ ДА МЛАД ЧОВЈЕК СТРЕМИ У НЕВО, УХВАТИ ГА ЗА НОГУ И СВУЦИ НА ЗЕМЉУ...

Ученици и ученице, позивамо вас на сарадњу. Пишите за свој лист. Шаљите нам цртице, пјесме и цртеже...

Република

РЕПУБЛИКО НАША МИЛА
ШТО БИХ ТИ МОГЛА РЕГИ
ПОРЕД ТОЛИКО ЛИЈЕПИХ
ПЈЕСМАНЯ И РИЈЕЧИ?

АЛИ, ИПАК, ЖЕЛИМ
ДАТИ СВОЈ МАЛИ ГЛАС
ДА НАМ СТАЛНО
НАПРЕДУЈЕШ
У СЛОВОДИ СВИЈУ НАС.

Верица ВУЈОВИЋ

Моја лутка

ИМАМ ЛУТКУ МАЛУ
МИРЈАНА СЕ ЗОВЕ
САШИЋУ ЈОЈ ОД КРПИЦА
ХАЉИНИЦЕ НОВЕ

И КОЛИЦА ОНА ИМА
МАМА МИ ИХ ДАЛА
ЛУТКУ СТАВИМ У ЈИХ
КАД ХОЋЕ ДА СПАВА.

Драгана КУЉАЧА

Зима

ОПЕТ НАМ ЈЕ У ПОСЈЕТУ
ДОШЛА ХЛАДНА ЗИМА
БИЈЕЛУ КАПУ И БУНДУ
СВЕ БИЈЕЛО ИМА

ПОШТО ЗИМА ПОНАЈВИШЕ
ВОЛИ ВОЈУ БИЈЕЛУ
У ЕИЈЕЛО ЈЕ ОВОЈИЛА
И ПРИРОДУ ЦИЈЕЛУ

Вера ВУЈОВИЋ

ЗИМА ЈЕ НА ПРАГУ

Јесен је већ напустила наш крај. Јесен која га је својим златним рукама обавијала са свих страна. Док сам сједјела на клупи у парку размишљала сам о томе где је нестало зелено лишиће са грана, где је онај раскошни тепих који је она било изаткало по земљу, ту у парку. Одједном изнад мене прелетеје јато птица. Биле су то ласте. Помислих: сакупљају се и спремају за далеки пут. Једна од њих се издвоји и слетје на оближњу гранчицу и запјева своју омиљену пјесму. Као да је говорила: „Сачувате нам наша гнијезда до пролећа, док се не вратимо. Поново ћемо вас будити и увесељавајути својом пјесмом“.

И дрвеће као да је тујно. Лишиће нема више дивну зелену боју већ боју рђе и трулежи. Немилосрдни врјетар разносио га је једно вријеме свуда по парку. Сада су гране огољеле и утонуле у

сан: чекају ново пролеће. Тада ће опет засијати сунце. Запјеваће веселе птичице, а гране дрвећа олистаће лишићем најљепше њежно зелено боје. Читав град ће пропајетати хиљадама црвених, жутих, плавих и зелених цвјетова.

Лаганим корацима упутила сам се према мору. Ни његова површина није као некад. Умјесто зеленкасто-

-плаво, сада је модро-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

— плодо-сиво.

На његовој стакластој површини ријетко када се отгледа сунце. У његовим њедрима гледам облаке који су постали чести гости нашег града.

Зима је закорачила — њен ледени дах већ се ојећа.

Лана Маровић, ученица Основне школе „С. М. Љубишић“

— Будва

Село устаника и прегалаца

СЈЕСЕНИ И ЗИМИ, скривено у густој, готово непрозирној магли, да га је намјернику тешко и примијети, село Брајчи живи виште од прошлости и традиције него од оног што се у њему збива данас. Столећима је било будна предстража на брануци слободе. На то што је она некад било подсјети пролазника и скромна спомен-плоча, подигнута прије неколико година у знак сјећања на оне који су пали. У бронзи и гвожђу изливена, на љуцу камену, читају се имена ратара, ћака и чобана — дјечака који нису имали времена да постанут младићи, младићи који су се тек били отрли од дјечачких игара и дјечјих несташилука.

ПЈЕСМА И ЛЕГЕНДА

Крај спомен-плоче вриједи
ме се не доживљава као
протицање, већ као прису-
ство нечег што не може, што
не смије да протече. То је
утолико чудније и — схва-
тљивије! — што је село го-
тovo расељено. Ипак, у њему
још увијек ради школа
коју похађају свега неколи-
ко дјечака и дјевојчица. О-
сим њих, с временама на ври-
јеме, на путу се могу сре-
сти по који средовјечан чо-
вјек, жена или чобанин. У
разговору, са било којим од
њих веома брзо ћете се увје-
рити да нико није заборавио
вријеме када је овдје прого-
ворила смрт језиком који ни
послије тридесет година није
замукнуо. Старији памте оно
што су сами доживјели и
што никад не могу да забо-
раве, а млађи причају о о-
ном што су од старијих чу-
ли. Од једних и других ће-
те сазнати и о онима којих
више нема, којима се ништа
не може замјерити — ни то
што за собом, изузев метор-
ски сјајног трага, ништа друго
нијесу оставили.

тишину која понекад зна да заглухне теже него икаква громљавина прекида причање неколицине Брајића, којима ни бол, ни мисли на оно што су преживјели низјесу могли да униште ведрину и бодрост. Сви се слажу у једном — да и историја, учитељица живота, зна понекад да буде неправедна, и криво им је због тога. Затим, без љутње и журбе, допуњујући се међусобно, настављају причу која је час пријекор, рјеђе оптужба, а најчешће има призвук епске пјесме или легенде.

јач у забјегове, тукли су се и враћали — ко зна колико пута — на згаришта да, пошто закопају мртве, наставе са стравичним „пребијањем глава за главе и рана за ране“. И ту већ очерупану тврђаву Космач Аустријанци су подигли да би вјечите бунтовнике стално држали на оку и, злу не требало, да би имали одакле од њих да се бране.

НЕ ЧОВЈЕК — НИ ЗВИЈЕР ДА НЕ ОПСТАНЕ

„Али, све је то давно
било — толико давно да са-

мо књиге то памте, а не и људи! — као да прекоријева себе и остале један од саговорника на нешто опширенјем, уводу. Јер, о томе што је давно било и прошло они као да немају намјеру да причају, већ о годинама које сами памте и о догађајима које, и када би хтели, не могу да забораве.

„... Било је љето, лијепо као никад прије, па и овај камен бјеше процвјетао. А ја сам желио да покидам то цвијеће — да ништа не цвјета — јер је то одударало од села претвореног у згариште и од његових житеља, немоћних и спуђених као робље. Око нас, ни мање ни више, пук италијанске војске! Опљачкано нам је све — „и црно испод ноката“, између осталог преко двије хиљаде грла крупне и ситне стоке — дводесет пута више него што смо је отада до данас запатили. Запаљене су све зграде — да се, мислили су, никад више нико овдје не катуни. Уништена је и сва љетина у пољу — не човјек, већ ни звијер да не опстане...“

„Размишљао сам тада“
— упада у ријеч други —
„да ли су Италијани већ из-
равнали рачуне с нама, јер
тога дана, 27. јула 1941. го-
дине, они су се светили за о-
но што смо им, десетак дана
раније, били приредили. Пре-
срели смо били њихов бата-
љон, који се бјеше упутио
према Цетињу. Са свега пе-
десетак пушака препријечи-
ли смо пут и од својих гру-
ди направили — бедем. Кла-
хи, Иванчевићи, Прентови-
ћи, Мартиновићи, Раичеви-
ћи, Дапчевићи, Јовићићи,
Стојановићи, Шћепанчевићи,
Поповићи — сви Брајићи,
затим Паштровићи, Побори
Маини, Црмничани и Љубо-
тињани завјетовали су се тог
дана да непријатељ може
проћи само преко њих мрт-
вих. И, након више часовне
борбе, фашистички батаљон
био је потпуно разбијен. Ви-
тка је окончана јуришем.
Њен биланс је био: на на-
шој страни — два мртва и
два рањена борца, а на стра-
ни непријатеља — 144 мрт-
вих, преко 40 рањених и 60
заробљених фашиста! Уни-
штен је и један тенк — први
у нашем Народно-ослобо-
дилачком рату.“

...И док сам гледао како догоријевају наше куће, не знам зашто, почeo сам да се питам: зар им није доста нихове земље и коме то треба да пржи и пршти сиротињу? Шта је то нама и њима остало неподијељено? Пам паде на ум борба орлова — иако упоређење није било најсрећније, јер фашисти су били љешинари — високо горе, небу под облаке, чеरупају се на живот и смрт два орла — шта они дијеле међу собом и зар им није, једном и другом, доста прстакства, небескога! “

... . Застидјех се своје слабости: не треба сатирати цвијеће, већ животима и крвљу бранити сваку стопу земајући

мље. Тако као што су, касније, све до свог kraja, чинили наши другови, чија су имена изливена у бронзи споменика подигнутог у њихов спомен и славу...“.

„НЕ ЖИВИ СЕ ОД СЛАВЕ И ЈУНАШТВА.“

Да се вратимо на мисао: да је историја понекад заборавна, иако то не би смјела да буде, и да живот има своје често окрутне законе, против којих се не може војевати. Некад „вјечно будна страж“ на бранику слободе — маковна, тврда и поуздана, Брајићи данас нијесу чак ни село. А перспектива му је у нечем што је далеко и од његове традиције: да постане „изванредно излетиште и неупоредиво диван видиковац“. Само то и ништа друго? Или, истовремено, и занимљиво излетиште у прошлост, у историју, одакле се неустрасчиво гледало у будућност.

Тек љети, у јулу, као на
какво ходочашће долазе у
Брајиће појединци да ожи-
ве сјећања на славну прош-
лост и да букетима свјежег
цвијећа оките споменик бор-
чима за слободу. А села, и-
наче, готово да више и не-
ма! Ко зна колико ће се још
година и школа одржати у
њему? Можда у читавој на-
шој земљи, с краја на крај,
послиje 28 година живота у
слободи, нема толико руше-
вина и згаришта у једном
мјесту као у Брајићима...
Вјероватно тако треба да буде и такво да остане: као
споменик јунаштва јунаčка и
оптуžба љешинара и див-
љака.

„Не живи се — видимо то и на примјеру нашег села — од славе и јунаштва. И — није нам криво што је

тако: увијек се треба живати. Нешто друго нам право, и то је ово не можемо да оправдамо себи ни другима. Као прогриза нас некаква ватна иницијатива", тим појмом не све и сама прокрада и — скрива. И топерили су се људи — нули као але, ничег им доста, ни пред чим не зају кад је њихов интерес питању! А ми — чутим чекамо да неко други отиде да ту "приватну иницијативу" враћа у праву течину: да је притече да она не буде више коришћен за прикривање праштина. Ми који смо се кад, не тако давно, првом дазвали и први почели, камо сада да неко други не опет у бој, истину сасвим другачији од оног некадашњег, у бој против вукова, мисица и незаситих љешишника с којима се треба борити с правим душманима...

Као и сваке зиме, у но на непозирну маглу, Брајићи тешко се назирају. Чине га неколико обновљених кућа, школа којој су дани одбројани, тврђава Есмач, рушевине и згарнице. И неколико људи који се врте у вријеме навратне спомен-плоче. М. Л.

Ψιᾶσαοις ~ сарафниши

ПРЕСКОЧИЛИ СВЕТИ СТЕФАН

Можда је ово писмо требало да се појави у броју од првог децембра — почиње своје писмо Марко Миковић, пензионер из Будва. — Али — наставља он — ни сада, вјерујем, неће бити касно да се упознамо са грешком како је не бисмо крајем ове године поновили. А ево у чему се она састоји: „аутори“ прогласа друштвено-политичких организација и Скупштине општине Будва, штампаног поводом прославе дана ослобођења овог краја једноставно су прескочили Свети Стефан! Наиме, у прогласу пише да су 23—24. новембра ослобођене општине Будва и Петровац на мору, док се територија ондашње општине Свети Стефан и не помиње. Ја мислим, а вјерујем да је то и за све остale очигледно, да Будва и Петровац нијесу

**УНИШТЕНИ ПСИ
ДУТАДИШЕ**

Будвански ловци спровели су сваке хвале вриједну акцију: у току једног дана они су побили псе луталице и ослободили град тешке напасти. Овим примјером трбало би да пођу и ловци из осталих мјеста наше ривијере, јер ће једино тако ова корисна акција потпуно успјети.

M. M.

Тврђава Космач